

radt vonala. Enyhén érzékelhető szintkülönbség is a sánc környékén. Maga az erődítés a lelőhely D-i részén helyezkedik el.

A kutatási tervnek megfelelően elsősorban az erődítés és a település szerkezeti azonosítását és korszakolását, valamint további laborvizsgálatokhoz minták gyűjtését végeztük el. Ennek érdekében terepbejárásokat folytattunk, amelyek során egyértelműen kiderült, hogy a legintenzívebben a késő bronzkori Gáva-kultúra lakta ezt a területet. Előkerültek továbbá középső vaskori, római császárkori (szarmata) és Árpád-kori leletek is. A terepbejárások során kézi GPS segítségével rögzítettük a leletanyagot, valamint sikerült a még azonosítható sáncvonalat rögzítenünk. A geofizikai kutatások során összesen 33 200 m² területet vizsgáltunk meg, amely során sikerült azonosítani az erődítés árokrendszerét és további régészeti jelenségeket. A geofizikai kutatásokkal párhuzamosan felszín közeli talajtani térképező fúrásokat végeztünk a magnetométeres felmérés alapján kijelölt frekvenciált területeken. A kutatást a D-i sáncárok szakasz átvágásával zártuk le. A kijelölt 1×10 m-es kutatóárkunkat felosztottuk 3 db 1×2 m-es tesztszelvényre (6 m²). Az ásátás során egy kb. 7 m széles és 2 m mély, rétegzett, paticsal és kerámiatöredékekkel sűrűn kevert betöltésű árkot találtunk.

A korábbi kutatási eredmények részben beigazolódtak. Az MRT kutatások során feltételezték, hogy egy késő bronzkori erődítéssel, erődített településsel van dolgunk. A 2014-es kutatások szerint a földvár és körülötte elhelyezkedő település nagy valószínűséggel a késő bronzkori Gáva-kultúrához köthető. Zavaró körülmény azonban a késő bronzkori és vaskori leletanyag mellett a késő avar kori vagy Árpád-kori kerámiatöredékek jelenléte a sáncárokban. A sáncárokban vett 14C minták eredményei alapján azonban egyértelművé vált, hogy az árkot újra tisztították a Kr. u. 8–9. században (vagy akkor létesítették?).

A feltárás munkatársai: Kiss László Levente, Kovács Sándor technikusok.

BÓKA GERGELY

281. Sály határa (Kunhalmok és földvárak rehabilitációja projekt)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **U, B, V, Lt, Á, Kk, Kú**
A több névvel és nyilvántartási számmal rendelkező őskori és Árpád-kori magaslati/erődített településen, valamint középkori lakótorony területén a Kunhalmok és földvárak rehabilitációja a BNPI Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyei területein projekt (KEOP-3.1.2./2F/09-11-2013-0041), 1. alprojekt keretében végeztünk kutatásokat 2014. október 9. – november 28. között.

*Latorvár (lakótorony) (KÖH 16301):*⁷⁶ A 13. századi falcsontok közvetlen közelében kijelölt 4 szelvényben a korábbi kutatás által feltételezett alapozási árkok nyomát nem tudtuk dokumentálni, a kutatóblokkokban csupán a kibányászott sziklafelszínt, illetve az egykor ledőlt falak maradványait találtuk.

Latorvartető (KÖH 16300) (őskori erődítés): Az őskori sáncot az erődítés DNY-i végében, egy 1×11 m-es kutatóárokkal vágtuk át. A csak földből készült sánc belső oldalán egy sekélyebb, a külső oldalán egy mélyebb árkot, betöltésében néhány bronzkori kerámiatöredéket találtunk. Az őskori erődítési

vonalak épebb részeinek morfológiája alapján feltételezzük, hogy a külső, mélyebb árkon kívül is található még egy sánc, de ezt a növényzeti fedettség miatt már nem tudtuk megkutatni. Az őskori sánc DNY-i kiszögellésében elvégzett geofizikai felmérésen semmilyen régészeti objektumot nem találtunk.

A fémkereső műszeres kutatások során a lelőhely területén további, az ásátás alkalmával nem igazolt korszakok (kelta kor, 15–16. század) leleteit is megtaláltuk. Az Árpád-kori sáncvonalon belül található nagyobb halom területén koporsószerkezetek kerültek elő, mely – Gálffy Ignác 1900-as ásátási beszámolója alapján – feltételezhetően egy templom körüli temetőhöz tartozhat. A területen további kutatásokat tartunk szükségesnek.

Örsúr vára (KÖH 16480) (Árpád-kori erődítés): Az Árpád-kori erődítés DK-i, elkeskenyedő végén az 1979-es sáncátvágás, valamint a sáncok által közrefogott, korábban lakódombként azonosított halom 1982-es kutatóárknak hitelesítésére került sor. A földvár K-i sáncvonalán észlelt 1 m³-nyi fémkeresős bolygatás területén nyitott szelvényben is megvizsgáltuk az erőteljesen átégett sáncrészek belső szerkezetét. A régészeti kutatás eredményeképpen megállapíthatjuk, hogy az Árpád-kori sáncnak mindenütt van valamilyen mértékben megmaradt őskori (valószínűleg kora vaskori) előzménye, melyet az Árpád-korban a plató széle felé egy fa-föld szerkezetű alappal kiszélesítettek, majd a tetejére egy szárazon rakott kőfalat is emeltek. A sánc teste mindenütt nagy mennyiségű őskori leletanyagot tartalmazott, mely alapján meghatározhattunk egy középső neolitikus (Szakálhát-Bükk) és egy késő bronzkori–kora vaskori településhorizontot. A földvár belsejében található „lakódombról” kiderült, hogy egy gyors ütemben, különböző őskori és Árpád-kori rétegekből összehordott, mesterséges halomról van szó, ám területén semmilyen épület nyomát nem sikerült megfogni. A felső rétegekből, kb. 80 cm mélyen előkerült egy 11–12. századi, balti típusú balta alakú csüngő is, mely támpontot adhat a domb keletkezéséhez is.

Munkatársak: Kertész Gabriella Nikoletta, Bacskai István, Bakos Gábor, Dallos Dániel, Dorkó Tamás, Fekete László, Gregóczi Gergő, Gyárfási József, Hajdú István, Honti Szabolcs, Juhász Ádám, Nagy S. József, Nagy Zoltán, Simon József, Toronya Zsolt, Tóth Krisztián.

KIRÁLY ÁGNES – SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

282. Sály határa (Szélessávú körzethálózati fejlesztések projekt)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **U, R?, B, Kö**
A Gazdasági Operatív Program keretében zajló Szélessávú körzethálózati fejlesztések tárgyában megvalósítandó GOP-3.1.2-12-2012-0018 azonosító számú pályázat részeként kiépítendő optikai kábel projekthez végzett a Herman Ottó Múzeum előzetes régészeti dokumentáció készítéséhez kapcsolódó terepbejárást 2014. szeptember 18. és október 2. között Borsod-Abaúj-Zemplén megye DNYi részén.

Dorgó-dűlő Dél (KÖH 87619): E terepi munka során került elő a lelőhely Sálytól 1 km-re ÉNy-ra, a Dorgó-dűlő D-i részén, a Kecse-kő-tetőtől 800 m-re DK-re, e tető alatti domboldalon. A környező területet legelő, vagy erdő fedte, de a földút két oldalán beszántott sávokban, egy 60×40 m-es területen néhány neolitikus vagy rézkori pattintott kőeszköz került elő.

Dorgó-dűlő Észak (KÖH 87621): Ennek során került elő a lelőhely 1,3 km-re, a Dorgó-dűlő nevezetű terület É-i részén, a Kecse-kő-tetőtől ÉK-re, egy kisebb platón. A területet legelő

76 A korábbi régészeti tevékenységről a jelentést ld. RKM 2002, 147–159.